

4. Когут У. І. Критерії класифікації витрат підприємства [Текст] / У. І. Когут // Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення та розвитку. - Л. : Львів. Політехніка. - 2008. –С. 43-49.

5. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління [Текст] / Ф. Ф. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. - 2012. - № 1. - С. 10-15.

СИНЕРГІЧНИЙ ЕФЕКТ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Оліферчук К. С.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк
науковий керівник – Шматковська Т. О., к. е. н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк

Для сучасних ринків ресурсів, капіталу, товарів та послуг характерні тенденції до зростання конкуренції. І, тому, застосування нових підходів до здійснення організації діяльності підприємств допоможе їм вижити в конкурентному середовищі. Одним із них є синергетичний підхід.

З часом ускладнюється пошук та реалізація конкурентних переваг підприємства (фірми, компанії) та підвищення ефективності їх діяльності. Одним із шляхів подальшого розвитку може бути такий, що компанія вирішує йти шляхом диверсифікації діяльності чи шляхом злиття та поглинання підприємств або виявити «приховані» можливості стратегічних бізнес-одиниць. Саме завдяки цьому народжується таке поняття як синергетичний ефект.

Синергія як явище досить широко досліджувалось як у вітчизняній, так і в зарубіжній літературі. Вперше термін «синергетика» застосував Г. Хакен по відношенню термодинамічних систем у фізиці. Визначення «синергізму» як «економічного феномену» було здійснено І. Ансоффом. І. Пригожин сформував закон синергії по відношенню до організації. Досить відомими дослідниками у цій сфері стали Р. Акофф, С. Майерс, М. Портер, В. Занг, Д. Нортон. Серед українських науковців значну увагу вивченню явища синергії приділяли С. Мочерний, О. Зав'ялова, Т. Пепа, Л. Масловська.

Синергію в економічній системі дослідники трактували різними способами:

1) Економічна синергетика, з позиції В. Занга, - це наука про загальні принципи еволюції та самоорганізації економічних систем.

2) Г. Краснов у своїх працях наголошував, що синергетичний ефект в економіці означає перевищення сукупних економічних результатів діяльності інтегрованих економічних систем від суми результатів діяльності підприємства до їх об'єднання в інтегровану економічну систему.

3) Відомий дослідник Е. Кемпбелл визначив синергію як кумулятивний позитивний ефект, що значно перевищує сукупні результати різних бізнесів в порівнянні з рівнем ефективності кожного з них окремо.

Тобто, узагальнивши різні погляди вчених на дане явище, можна стверджувати, що явище синергії при інтеграції підприємств – це той додатковий потенціал розвитку і ключовий економічний процес, який ці підприємства можуть отримати тільки при об'єднанні в єдину економічну систему.

Аналізуючи різні класифікації синергетичного ефекту за різними вченими (І. Ансофф, І. Б. Гурков, М. Портер), можна узагальнити їх думки в єдину систему класифікації синергетичного ефекту (рис. 1).

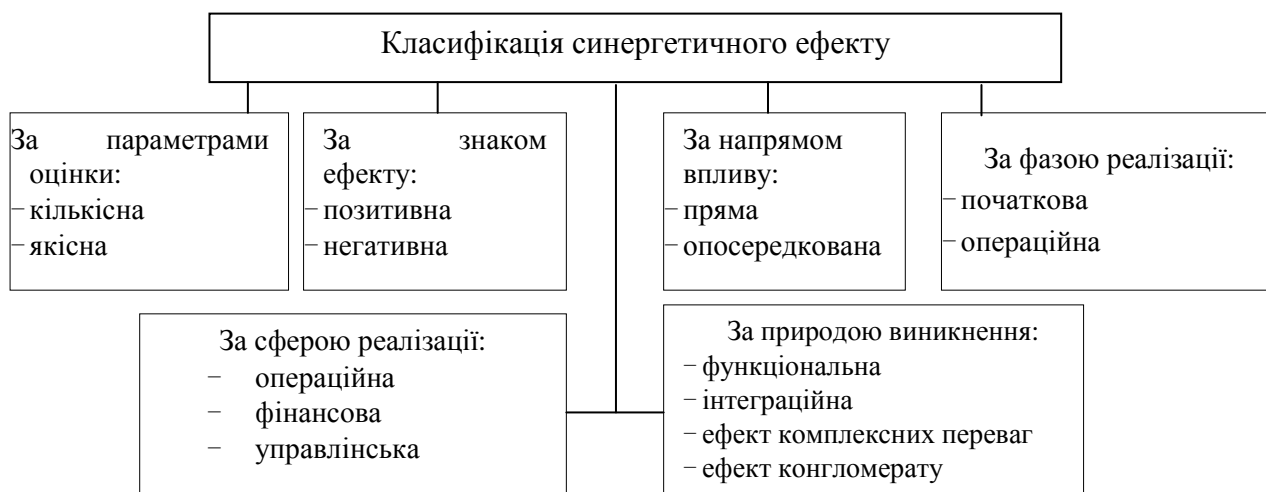

Рисунок 1. Підхід до класифікації синергетичного ефекту.

Як зазначає І. Ансофф, одним з основних способів кваліфікації синергізму є розподіл його за критерієм складових прибутку:

- торгівельний синергізм має місце у випадку, якщо товари поставляються по тим самим каналам розподілу, їх розробкою керує той же менеджмент і вони зберігаються на одному складі. При цьому, загальна реклама, методи стимулювання збуту, репутація дозволяють добитися збільшення доходу підприємства при фіксованих інвестиціях;

- операційний синергізм є результатом більш високого ступеня використання виробничих потужностей і персоналу, розподілу накладних витрат, переваг загальних напрямків навчання, а також закупівлі великих партій сировини;

- інвестиційний синергізм може бути наслідком спільного використання іноземного обладнання, загальних запасів сировини, перенесення результатів науково-дослідницьких робіт з одного товару на інший, експлуатації загального устаткування;

- управлінський синергізм багато в чому визначає загальний позитивний ефект. Він представляє по ряду компонентів прибутки в неявній формі. Тут, значна роль належить кваліфікованому менеджменту, який може позитивно вплинути на конкурентоспроможність підприємства з високим синергетичним ефектом.

В економіці синергетичний ефект пояснює, що комбіноване використання кількох взаємоузгоджених стратегій виявляється кориснішим, аніж впровадження якоїсь однієї. Проте, синергетичний ефект, що виникає внаслідок інтеграції підприємств може бути позитивним та негативним.

Позитивний ефект синергії може проявлятися у вигляді фінансової економії, застосуванню передових методів роботи, диференціації, доступу до необхідних ресурсів та каналів збуту. Цей ефект описується логічною формулою $2+2=5$. Проте міжнародний досвід багатьох компаній показує, що навіть невелика помилка в оцінці можливого потенціалу може привести до негативного ефекту синергії. Цей ефект описується формулою $2+2=2,5$. До негативних ефектів синергії можна віднести: важкість введення єдиного стандарту обслуговування клієнтів, стилю роботи та швидких технологічних змін, можливий відтік клієнтів, що обслуговувались поглинутою компанією і яких влаштовували старі умови, переоцінка зміни частки ринку.

Тому при оцінці синергетичного ефекту використовують якісний аналіз, який пов'язаний саме з виявленням можливих позитивних ефектів інтеграції, кількісна оцінка визначає прогностні прирости параметрів, що визначають надходження грошових засобів: ріст виручки за рахунок збільшення обсягів продажу, покращення якості продукції; зниження обсягів витрат і прискорення росту обсягів продажу за рахунок економії на масштабах випуску і нових можливостей росту.

На практиці ж, проблема пошуку синергетичного ефекту полягає в тому, що окремі організаційні одиниці не прагнуть до кооперації, а навпаки бояться конкурентів. Іноді ситуація складається так, що чим більш автономна структура відкриває власні ноу-хау, тим швидше виникає для неї небезпека погіршити свою позицію, порівняно з іншими організаціями. І тому, в такому випадку, найкращий вихід – обмінюватись інформацією.

Отже, для того, щоб підприємству вижити в складному конкурентному середовищі, потрібно вміти виявляти, нарощувати і здобувати позитивний синергетичний ефект, стійкість і стабільність такого підприємства буде віддзеркаленням його конкурентоспроможності на ринку.

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ

Середюк Ю. І.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

науковий керівник – Шматковська Т. О., к.е.н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Категорія «біологічні активи» є однією з найважливіших у господарській діяльності сільськогосподарських підприємств. Про біологічні активи, як про об'єкт обліку в сільськогосподарських підприємствах вперше заговорили з прийняттям Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 41 «Сільське